

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 32Dz/23/2022
Identifikačné číslo spisu: 9622200186
Dátum vydania rozhodnutia: 27. septembra 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Anita Filová
Funkcia: predsedníčka senátu, sudkyňa spravodajkyňa
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:9622200186.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anity Filovej a sudcov JUDr. Mariána Fečíka a JUDr. Michala Matulníka, PhD., v disciplinárnej veci proti disciplinárne obvinenému: JUDr. Y. V., sudcovi Okresného súdu F. K., v disciplinárnom konaní začatom na návrh ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky pre závažné disciplinárne previnenie nezlučiteľné s funkciou sudcu podľa ustanovenia § 116 ods. 3 písm. b) v spojení s § 116 ods. 2 písm. f) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, o oznámení o zaujatosti vo vzťahu k osobe disciplinárnej navrhovateľky vznesenom sudkyňou Mgr. Kristínou Babiakovou v konaní vedenom na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 33D/4/2021, takto

r o z h o d o l :

Sudkyňa disciplinárneho senátu 33D Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky Mgr. Kristína Babiaková podľa § 24 ods. 2 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok) v spojení s § 4 disciplinárneho súdneho poriadku a § 31 Trestného poriadku n i e j e v y l ú č e n á z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v disciplinárnej veci vedenej na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 33D/4/2021.

O d ô v o d n e n i e

I.

1. Dňom 1. augusta 2021 bol zriadený Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „Najvyšší správny súd“), do ktorého právomoci bolo, okrem iného, zverené aj rozhodovanie o disciplinárnej zodpovednosti sudcov, prokurátorov, notárov a súdnych exekútorov [článok 142 ods. 2 písm. c) Ústavy Slovenskej republiky]. Uvedená skutočnosť súčasne znamenala, že dňom 1. augusta 2021 prestali vykonávať svoju činnosť disciplinárne senáty zriadené v súlade so zákonom č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 385/2000 Z. z.“). Dňa 1. decembra 2021 nadobudol účinnosť zákon č. 432/2021 Z.z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov

(disciplinárny súdny poriadok), v zmysle ktorého boli kreované na najvyššom správnom súde disciplinárne senáty.

2. Ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerka spravodlivosti“) podala 27. decembra 2017 návrh na začatie disciplinárneho konania (ďalej len „disciplinárny návrh“) proti JUDr. Y. V., sudcovi Okresného súdu F. K., za skutky bližšie opísané v disciplinárnom návrhu, ktorými sa mal disciplinárne obvinený dopustiť závažného disciplinárneho previnenia nezlučiteľného s funkciou sudcu podľa ustanovenia § 116 ods. 3 písm. b) v spojení s § 116 ods. 2 písm. f) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s tým, že navrhovaným disciplinárnym opatrením je odvolanie z funkcie sudcu. Tejto veci bola na Najvyššom správnom súde pridelená sp. zn. 33D/4/2021.

3. Dňa 19. septembra 2022 podala sudkyňa disciplinárneho senátu 33D Mgr. Kristína Babiaková Najvyššiemu správnomu súdu oznámenie o svojej možnej zaujatosti v súvislosti so zmenou osoby ministra spravodlivosti. Menovaná sudkyňa vo svojom oznámení predovšetkým zdôraznila, že súčasného ministra spravodlivosti JUDr. Viliama Karasa, PhD. pozná už od strednej školy, obaja pochádzajú z jedného mesta, stretávajú sa 2-3 krát ročne, pričom počas letných, jarných a vianočných prázdnin trávajú v rámci rodín spolu čas pri voľnočasových aktivitách z dôvodu susedstva víkendového domu rodičov sudkyne s domom navrhovateľa. Sudkyňa označila vzťah s navrhovateľom za intenzívnejšieho charakteru. Napriek tomu sa necíti byť zaujatá v prejednávanej veci. Vzťah s navrhovateľom jej nebráni konať v príslušnej veci objektívne a nestranne. S ohľadom na objektívne hľadisko uviedla, že navrhovateľ nevystupuje v konaní ako fyzická osoba, ale ako vrcholný reprezentant ústredného orgánu štátnej správy. Jeho postavenie nie je autonómne, ale inštitucionálne prepojené s funkciou, ktorú vykonáva. Poukázala v tejto súvislosti na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 308/2014. Tiež zdôraznila, že navrhovateľ sám disciplinárny návrh nepodal, teda sám ako osoba neinicioval predmetné disciplinárne konanie. Navrhovateľom sa stal z dôvodu zmeny v osobe ministra spravodlivosti Slovenskej republiky a aj prípadná zmena na predmetnom poste bude viesť k ďalšej zmene osoby v postavení navrhovateľa v danej disciplinárnej veci. Toto oznámenie sudkyňa podala pre potrebu posúdenia dôvodov zakladajúcich pochybnosť o jej nezaujatosti s ohľadom na skutočnosť, aby nielenže bola nezaujatá, ale aby sa tak aj pri svojom rozhodovaní javila.

II.

4. Podľa čl. 48 ods. 1 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. (ďalej len „Ústava Slovenskej republiky“) nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

5. Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok (ďalej len „Trestný poriadok“) z vykonávania úkonov ... je vylúčený sudca, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer ... k osobám, ktorých sa úkon priamo týka ...

III.

6. Najvyšší správny súd preskúmal oznámenie sudkyne o jej možnej zaujatosti a celý podkladový materiál. Jeho právomoc pre toto konanie a rozhodnutie je daná v § 24 ods. 2 disciplinárneho súdneho poriadku. Po vecnom posúdení prišiel k záverom, ktoré bližšie odôvodňuje v nasledovnom texte.

7. Vo svojich doterajších rozhodnutiach Najvyšší správny súd poukázal na to, že vylúčenie sudcu je výnimkou z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nemôže byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Najvyšší správny súd upriamuje pozornosť na bod 14 svojho predošlého uznesenia sp. zn. 31Dz/10/2022 zo dňa 21. júna 2022, podľa ktorého: I keď disciplinárny súdny poriadok obdobne Trestný poriadok v citovanej právnej úprave spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [viď. tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva najmä vo veci Delcourt v. Belgicko, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež

javiť, že je poskytovaná ("justice must not only be done, it must also be seen to be done")), nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu, ako aj prísediaceho predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Z vyššie uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností o zaujatosti sudcu (napr. Saraiva de Carvalho proti Portugalsku, 1994, Gautrin a ďalší proti Francúzsku, 1998). Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo ich k zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať.

8. V posudzovanej veci síce sudkyňa uvádza, že vzťah s navrhovateľom je intenzívnejší z dôvodu, že sa s ním dlhodobo pozná a stretávajú sa v rámci rodín v súčasnosti najmä pri voľnočasových aktivitách v dôsledku susediacich nehnuteľností. Tieto skutočnosti je však potrebné posudzovať v kontexte vyhlásenia sudkyne, že subjektívne nepociťuje vo vzťahu k navrhovateľovi zaujatosť. Zo strany sudkyne tak intenzita vzťahu s navrhovateľom nie je taká silná, aby mohlo prísť v predmetnej veci k vylúčeniu sudkyne z konania.

9. Sudkyňa vo svojom oznámení neuvádza, že by medzi ňou a navrhovateľom bol bližší vzťah. Vo svojom oznámení predmetný vzťah neoznačila ani za kamarátsky a ani priateľský. Predmetný vzťah považuje za intenzívnejší len z toho dôvodu, že sa s navrhovateľom osobne pozná a v súčasnosti sa ich rodiny v rámci susediacich nehnuteľností stretávajú pri voľnočasových aktivitách. Tento kontakt je však len príležitostný.

10. Najvyšší správny súd považoval za dôležitú aj skutočnosť, že navrhovateľ sám disciplinárny návrh nepodal a ani jeho podanie inak neinicioval. Do postavenia navrhovateľa sa dostal z titulu vymenovania do funkcie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky.

11. Je možné pripustiť, že aj vzťah sudcu k navrhovateľovi v postavení funkcionára, teda nie súkromnej fyzickej osoby, bude takej intenzity, že môže vzniknúť pochybnosť o nezaujatosti takéhoto sudcu. To však nie je v danom prípade, keď sa sudkyňa na základe svojich vyjadrení za zaujatú nepovažuje a má za to, že jej vzťah s navrhovateľom jej nebráni konať objektívne a nestranne. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že sudkyňa v disciplinárnej veci nerozhoduje o subjektívnych právach navrhovateľa ale o disciplinárnom návrhu, ktorý je výkonom verejno-mocenskej pôsobnosti navrhovateľa pri výkone štátnej správy v oblasti súdnictva.

12. Najvyšší správny súd opätovne pripomína, že každé jedno vylúčenie je zásahom do ústavného práva na zákonného sudcu. Z tohto dôvodu je nevyhnutné, aby pomer medzi sudkyňou a navrhovateľom nevedol k obave o nestranné rozhodovanie sudkyne. S ohľadom na prezentovaný postoj sudkyne v jej oznámení však k takejto obave neprichádza, pretože samotná sudkyňa nemá žiadne pochybnosti o tom, že v predmetnom konaní, aj napriek zmene osoby navrhovateľa, je nezaujatá.

13. Dôvody na vylúčenie sudkyne neboli zistené ani vo vzťahu k objektívnemu hľadisku zaujatosti. Opísaná intenzita vzťahu medzi sudkyňou a navrhovateľom sama o sebe s prihliadnutím na verejno-mocenský charakter disciplinárneho návrhu nebola spôsobilá vyvolať pochybnosti v tom smere, že sa rozhodovanie sudkyne nemusí javiť ako nezaujaté či nestranné. Námietkový senát v tejto súvislosti zdôrazňuje, že pre záver o spochybnení zdania nezaujatosti u sudkyne by museli byť naplnené ďalšie relevantné okolnosti. Žiadne takéto však námietkový senát nezistil a tieto nevyplývali ani z podaného oznámenia o mozgnej zaujatosti.

14. Najvyšší správny súd z obsahu oznámenia sudkyne (v ktorom táto uvádza komplexnú argumentáciu, prečo vylúčenie jej osoby nemožno považovať za dôvodné) a osobitne z formulácie tam uvádzaných skutočností a zvoleného „slovníka“ (napr. spojenie „... s úctou k teórii zdania ...“ alebo spojenie „... požiadať príslušné senáty o posúdenie, či v tejto veci sú alebo nie sú dôvody, ktoré zakladajú pochybnosti ...“) dospel k záveru, že toto podanie sudkyňa urobila „z opatrnosti“. Konkrétne z opatrnosti, že by aplikácia teórie zdania mohla viesť k záverom zakladajúcim pochybnosti o jej nezaujatosti. Paradoxne však práve oznámenie, ktoré „v náznaku“ indikuje možné prípadné pochybnosti (prípadných tretích osôb) o nezaujatosti sudcu, hoc takéto pochybnosti samo oznámenie jedným dychom vyvracia, môže vyvolať zdanie, ktoré je relevantné z pohľadu posudzovania objektívneho hľadiska nestrannosti sudcu. Inými slovami, úkony „z opatrnosti“ nemajú svoje opodstatnenie ani v aplikovateľnej právnej norme (sudca nemá povinnosť oznamovať z opatrnosti svoju „nezaujatosť“), ani z podstaty samotnej, keď sa „opatrnosť“ stáva zdrojom neistoty.

15. Toto uznesenie prijal senát Najvyššieho správneho súdu pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.